

ЗВІТ

в рамках проєкту СОС «Дитячі містечка» «Консультавання 7-ми громад (Івано-Франківськ, Городенка, Коломия, Ірпінь, Бородянка, Фастів, Боярка), які входять до проєкту «Право на сім'ю: усунення системних прогалин – підтримка реформ системи захисту дітей в Албанії, Білорусі, Вірменії, Північній Македонії та Україні»
щодо аналізу документів та надання онлайн-консультацій Боярській міській територіальній громаді

Вступ.

Проєкт охоплює сім громад, включаючи Боярську міську територіальну громаду, яка бере активну участь у трансформаційній ініціативі, спрямованій на зміцнення місцевого управління та підвищення ефективності систем захисту дітей через стратегічне планування та бюджетування.

Для Боярської територіальної громади цей проєкт має особливе значення, оскільки громада зазнала суттєвого збільшення населення через переселення осіб із районів, де тривають військові дії.

Основна мета діяльності спеціалістів ЮК «АРМАДА» в рамках цього проєкту полягає в наданні допомоги Боярській громаді у складанні місцевих бюджетів, що ефективно розподіляють ресурси на соціальні послуги. Ця ініціатива не тільки спрямована на безпосередню підтримку потреб дітей та сімей, але й прагне закласти основу для системних змін у адміністративних структурах громади та на загальнодержавному рівні.

У зв'язку з введенням воєнного стану на території України, соціальна робота у Боярській територіальній громаді набула особливої важливості, особливо в контексті зростання кількості дітей, сімей з дітьми та осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують допомоги. В цьому контексті визначення потреб населення, потенційних отримувачів соціальних послуг, співставлення зазначеного із спроможностями громади щодо надання соціальних послуг та відображення зазначеної інформації у бюджетних програмах є надзвичайно важливим завданням.

Джерела отримання інформації.

Для проведення аналізу бюджетних процесів Боярської міської територіальної громади було запитано наступні документи:

1. Стратегію розвитку територіальної громади.
2. Середньострокові прогностичні та програмні документи економічного і соціального розвитку територіальної громади щодо розвитку та забезпечення надання соціальних послуг.
3. Програму економічного та соціального розвитку територіальної громади.
4. Прогноз місцевого бюджету, який охоплює звітний та два наступних роки.
5. План діяльності на середньостроковий період (на звітний та два наступних роки) головного розпорядника коштів, що реалізує політику у сфері соціальних послуг.
6. Паспорти бюджетних програм, в межах яких надаються соціальні послуги в громаді.

7. Статут ОТГ (органу місцевого самоврядування).
8. Регламент діяльності (роботи).
9. Рішення про утворення виконавчого органу (комітету).
10. Рішення про утворення старостинських округів.
11. Положення про старосту.
12. Структура ОТГ (органу місцевого самоврядування).
13. Положення про структурні підрозділи (департаменти, управління, відділи, сектори тощо);
14. Положення про місцевий фінансовий орган (установа, що здійснює функції зі складання прогнозів місцевих бюджетів, складання, виконання місцевих бюджетів, контролю за витрачанням коштів розпорядниками бюджетних коштів, а також інші функції, пов'язані з управлінням коштами місцевого бюджету).
15. Посадові інструкції начальників (директорів) структурних підрозділів;
16. Затверджені програми соціально-економічного розвитку громади, пов'язані із усиновленням, опікою над дітьми, питаннями функціонування дитячих будинків та інтернатів;
17. Положення про цільові фонди пов'язані із усиновленням, опікою над дітьми, питаннями функціонування дитячих будинків та інтернатів.

У відповідь на запит Боярською міською територіальною громадою були надані наступні документи:

1. Програма соціального, економічного та культурного розвитку Боярської міської територіальної громади на 2024 рік, затвердженої рішенням чергової 46 сесії Боярської міської ради від 21.12.2023 року №46/2627;
2. Прогнозні показники доходів на 2025 - 2026 роки та плани на 2024 рік по Боярській міській територіальній громаді;
3. Бюджетний запит на 2024 - 2026 роки, загальний, (форма 2024-1);
4. Паспорт бюджетної програми місцевого бюджету на 2024 рік, затверджений наказом Управління соціального захисту населення Боярської міської ради від 10.01.2024 року №01-06/02;
5. Рішення виконавчого комітету від 09.12.2021 року № 1/2№;
6. Рішення чергової 14 сесії Боярської міської ради 14/1015 від 28.10.2021 року «Про утворення старостинських округів та затвердження Положення про старосту Боярської міської територіальної громади»;
7. Рішення чергової 46 сесії Боярської міської ради № 46/2584 від 21.12.2023 року «Про затвердження структури, загальної чисельності виконавчих органів Боярської міської ради на 2024 рік»;
8. Рішення чергової 50 сесії Боярської міської ради № 50/2758 від 14.03.2024 року. «Про внесення змін до рішення від 21.12.2023 №46/2584 «Про затвердження структури, загальної чисельності виконавчих органів Боярської міської ради на 2024 рік»
9. Рішення чергової 34 сесії Боярської міської ради № 34/2021 від 13.04.2023 року «Про затвердження Положення про Службу у справах дітей Боярської міської ради у новій редакції»;
10. Запит виконавчого комітету Боярської міської ради Київської області від 09.04.2024 року № 169 «Щодо надання інформації»;

11. Рішення чергової 28 сесії Боярської міської ради № 28/1795 від 11.11.2022 року «Про внесення змін до Положення про управління соціального захисту населення Боярської міської ради»;
12. Рішення чергової 34 сесії Боярської міської ради № 34/2022 від 13.04.2023 року «Про затвердження Положення про Управління фінансів Боярської міської ради в новій редакції»;
13. Рішення чергової 43 сесії Боярської міської ради № 43/2391 від 12.10.2023 року «Про створення комунального некомерційного підприємства «Центр соціальних служб» Боярської міської ради»;
14. Посадова інструкція начальника відділу кадрового забезпечення виконавчого комітету Боярської міської ради;
15. Посадова інструкція начальника відділу координації надання соціальних послуг та сімейної політики управління соціального захисту населення Боярської міської ради;
16. Паспорт бюджетної програми місцевого бюджету на 2022 рік, затверджений Службою у справах дітей Боярської міської ради від 07.11.2022 року №22-ОД;
17. Рішення чергової 34 сесії Боярської міської ради № 34/2022 від 13.04.2023 року «Про затвердження Положення про Комунальну установу «Центр надання соціальних послуг» Боярської міської ради (ЄДРПОУ 4489432) в новій редакції»;

Аналіз отриманих документів.

I. Стратегія розвитку територіальної громади.

Відповідність Закону України "Про засади державної регіональної політики"

Стратегія розвитку Боярської територіальної громади до 2027 року (далі – Стратегія) розроблена відповідно до Закону України "Про засади державної регіональної політики". Вона враховує стратегічні цілі та пріоритети, визначені Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки, та узгоджується зі Стратегією розвитку Київської області.

1. **Принцип субсидіарності та децентралізації:**
  - Стратегія передбачає передачу значних повноважень на рівень територіальних громад, що узгоджується із принципами децентралізації, закладеними в законі.
2. **Участь громади у розробці та реалізації стратегії:**
  - В розробленні Стратегії брали участь представники різних соціальних груп та професійних середовищ жителів громади, що відповідає принципу залучення громадськості до процесу планування та реалізації регіональної політики.

Відповідність Стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки

Стратегія розвитку Боярської громади включає компоненти, що співвідносяться із реформою системи інституційного догляду та виховання дітей:

1. **Підтримка та розвиток соціальних послуг:**

- Стратегія враховує наявність внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та інших соціально вразливих груп, для яких розроблені відповідні соціальні послуги та підтримка. Це відповідає принципам реформи, яка передбачає інтеграцію дітей із вразливих груп у громади.
- 2. **Розвиток інфраструктури для дітей та молоді:**
  - У Стратегії передбачено розвиток освітньої та соціальної інфраструктури, що включає створення умов для навчання та розвитку дітей. Це узгоджується із завданням реформи щодо створення сприятливих умов для розвитку дітей в громаді.
- 3. **Моніторинг та оцінювання:**
  - В Стратегії передбачено проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегії, що також відповідає підходам, закладеним у реформі системи інституційного догляду та виховання дітей.

Мінуси:

1. **Недостатня деталізація заходів щодо дітей з інституційного догляду:**
  - Стратегія не містить детального плану щодо забезпечення переходу від інституційного догляду до сімейних форм виховання.
  - Відсутня конкретика щодо підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.
2. **Відсутність чітких механізмів фінансування соціальних програм:**
  - Стратегія не вказує конкретні джерела фінансування соціальних програм, зокрема, які стосуються підтримки вразливих категорій населення.
  - Недостатньо уваги приділено залученню додаткових коштів з державного бюджету та міжнародних грантів.
3. **Недостатній акцент на інклюзивну освіту:**
  - Відсутність чіткої програми з розширення мережі інклюзивних груп в закладах освіти та адаптації закладів до потреб дітей з особливими освітніми потребами.
4. **Невизначеність у залученні та підготовці кадрів:**
  - Стратегія не містить плану щодо навчання та підвищення кваліфікації соціальних працівників, які займаються питаннями дітей та сімей у складних життєвих обставинах.
  - Відсутній механізм створення мобільних бригад соціальних працівників для оперативного реагування.

Рекомендації:

1. **Розробка детального плану переходу від інституційного догляду до сімейних форм виховання:**
  - Включити конкретні заходи щодо підтримки біологічних, прийомних сімей та опікунів для запобігання потраплянню дітей в інституційні заклади.
  - Створити програми підтримки для прийомних сімей, будинків сімейного типу та опікунів, зокрема консультативну та психологічну підтримку.
2. **Забезпечення чітких механізмів фінансування соціальних програм:**

- Вказати конкретні джерела фінансування для соціальних програм, включаючи державний бюджет, міжнародні гранти та благодійну допомогу.
  - Активно шукати можливості для залучення додаткових фінансових ресурсів через співпрацю з міжнародними організаціями та благодійними фондами.
3. **Розширення програм інклюзивної освіти:**
- Розробити та впровадити програми розширення мережі інклюзивних груп у дошкільних та шкільних закладах.
  - Забезпечити реконструкцію та будівництво закладів, пристосованих до потреб дітей з інвалідністю та інших вразливих груп.
4. **Підготовка та навчання кадрів:**
- Організувати регулярні тренінги та семінари для соціальних працівників, що працюють з дітьми та сім'ями, з урахуванням найкращих практик підтримки дітей, які залишилися без батьківського піклування.
  - Створити мобільні бригади соціальних працівників для швидкого реагування на випадки, де потрібна негайна допомога дітям та сім'ям.
5. **Моніторинг та оцінювання якості наданих соціальних послуг:**
- Впровадити систематичний моніторинг та оцінювання якості наданих соціальних послуг з використанням індикаторів ефективності та результативності.
  - Розробити систему зворотного зв'язку з отримувачами соціальних послуг для покращення якості та адресності допомоги.

Висновок

Стратегія розвитку Боярської територіальної громади загалом відповідає ключовим принципам Закону України "Про засади державної регіональної політики" та стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки. Документ передбачає заходи, спрямовані на забезпечення добробуту та високої якості життя населення, розвиток конкурентоспроможної економіки, збереження культурних традицій та природних особливостей регіону.

Стратегія демонструє позитивний підхід до розвитку соціальних послуг та інтеграції вразливих груп населення, включаючи внутрішньо переміщених осіб та дітей з інституційного догляду. Вона також підкреслює важливість децентралізації та залучення громади до процесу планування та реалізації політики. Однак, деякі аспекти, такі як детальна програма підтримки сімейних форм виховання, чіткі механізми фінансування соціальних програм та підготовка соціальних працівників, потребують подальшого опрацювання та конкретизації.

Для підвищення ефективності стратегії рекомендується розробити більш детальні плани та механізми реалізації зазначених напрямків, зокрема у сфері соціального захисту та підтримки дітей, що забезпечить більш стійкий та комплексний розвиток громади.

II. Програма соціально-економічного розвитку Боярської територіальної громади

Програма соціально-економічного розвитку Боярської територіальної громади на 2024 рік (далі – Програма) спрямована на створення умов для сталого економічного та

соціального розвитку громади, підвищення якості життя її мешканців, включаючи дітей та вразливі категорії населення. Особливу увагу в Програмі приділено соціальним послугам та захисту прав дітей, що є ключовими аспектами для забезпечення справедливості та рівності можливостей для всіх мешканців громади.

Основні компоненти Програми

1. Підтримка соціально вразливих груп населення

- Програма передбачає заходи для підтримки внутрішньо переміщених осіб (ВПО), багатодітних сімей, осіб з інвалідністю та інших вразливих категорій населення. Це включає надання матеріальної допомоги, соціального супроводу та психологічної підтримки.

2. Розвиток соціальної інфраструктури

- Розвиток та модернізація закладів соціальної сфери, включаючи дитячі садки, школи, медичні та реабілітаційні центри. Програма передбачає реконструкцію та будівництво нових закладів, пристосованих для потреб дітей з інвалідністю та інших вразливих груп.

3. Інклюзивна освіта

- Впровадження інклюзивної освіти, що забезпечує доступ дітей з особливими освітніми потребами до навчальних закладів громади. Програма включає заходи з перепланування навчальних закладів, створення інклюзивних груп та забезпечення рівного доступу до освіти.

4. Захист прав дітей

- Програма спрямована на забезпечення прав дітей, включаючи право на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист. Особливу увагу приділено підтримці дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, забезпеченню їхнього виховання в сімейних умовах або умовах, наближених до сімейних.

5. Соціальні послуги для сімей

- Розвиток системи соціальних послуг для сімей, включаючи послуги раннього втручання, соціального супроводу, консультативної та психологічної підтримки. Програма передбачає створення центрів соціальних послуг, які надаватимуть комплексну підтримку сім'ям у складних життєвих обставинах.

6. Моніторинг та оцінювання якості соціальних послуг

- Впровадження систематичного моніторингу та оцінювання якості наданих соціальних послуг з метою покращення їх ефективності та адресності. Програма передбачає розробку індикаторів ефективності та системи зворотного зв'язку з отримувачами послуг.

Відповідність Стратегії розвитку громади

1. Принцип субсидіарності та децентралізації:

- Програма передбачає активну участь місцевих органів влади та громади в процесах управління, що відповідає принципам децентралізації та субсидіарності.

2. Участь громади у розробці та реалізації стратегії:

- Програма включає заходи, які передбачають залучення громадськості до процесу планування та реалізації, що відповідає

принципам відкритості та залучення громадськості, зазначеним у Стратегії розвитку.

Відповідність Стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей

1. **Підтримка та розвиток соціальних послуг:**
  - Програма враховує потреби внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та інших вразливих груп населення, передбачаючи для них відповідні соціальні послуги та підтримку, що узгоджується з принципами інтеграції дітей з вразливих груп у громади, визначеними в Стратегії реформування.
2. **Розвиток інфраструктури для дітей та молоді:**
  - Програма передбачає розвиток освітньої та соціальної інфраструктури, включаючи створення умов для навчання та розвитку дітей, що відповідає завданням Стратегії реформування щодо створення сприятливих умов для розвитку дітей в громаді.
3. **Моніторинг та оцінювання:**
  - Програма включає заходи з моніторингу та оцінювання реалізації, що відповідає підходам до оцінювання ефективності заходів, передбаченим у Стратегії реформування.

Переваги Програми

1. **Інтеграція вразливих груп**
  - Програма спрямована на інтеграцію вразливих груп населення, включаючи дітей, в соціальне та економічне життя громади. Це сприяє створенню рівних можливостей для всіх мешканців громади.
2. **Розвиток інфраструктури**
  - Розширення та модернізація соціальної інфраструктури забезпечує покращення доступу до соціальних послуг, освіти та охорони здоров'я для всіх мешканців громади, включаючи дітей та осіб з інвалідністю.
3. **Підтримка сімей**
  - Комплексна підтримка сімей, що включає соціальний супровід, матеріальну допомогу та психологічну підтримку, сприяє зміцненню сімейних відносин та запобіганню соціальному сирітству.

Недоліки та рекомендації

1. **Недостатня деталізація заходів щодо дітей з інституційного догляду**
  - Програма не містить детального плану щодо забезпечення переходу від інституційного догляду до сімейних форм виховання. Рекомендація: включити конкретні заходи щодо підтримки біологічних, прийомних сімей та опікунів для запобігання потраплянню дітей в інституційні заклади.
2. **Відсутність чітких механізмів фінансування соціальних програм**

- Програма не вказує конкретні джерела фінансування соціальних програм, зокрема тих, що стосуються підтримки вразливих категорій населення. Рекомендація: визначити конкретні джерела фінансування, включаючи державний бюджет, міжнародні гранти та благодійну допомогу.

3. Недостатній акцент на інклюзивну освіту

- Відсутність чіткої програми з розширення мережі інклюзивних груп у закладах освіти. Рекомендація: розробити та впровадити програми розширення мережі інклюзивних груп у дошкільних та шкільних закладах.

4. Невизначеність у залученні та підготовці кадрів

- Програма не містить плану щодо навчання та підвищення кваліфікації соціальних працівників. Рекомендація: організувати регулярні тренінги та семінари для соціальних працівників, що працюють з дітьми та сім'ями, з урахуванням найкращих практик підтримки дітей.

Загальний висновок

Програма соціально-економічного розвитку Боярської територіальної громади на 2024 рік має значний потенціал для покращення соціального захисту та надання якісних соціальних послуг. Вона спрямована на інтеграцію вразливих груп населення, розвиток соціальної інфраструктури та підтримку сімей. Водночас існують певні недоліки, які можуть бути виправлені за рахунок впровадження детальних заходів щодо підтримки дітей з інституційного догляду, забезпечення чітких механізмів фінансування, розширення програм інклюзивної освіти та підвищення кваліфікації кадрів. Виконання цих рекомендацій сприятиме ефективній реалізації Програми та покращенню якості життя мешканців громади.

III. Паспорти бюджетних програм.

Відповідність програмі соціально-економічного розвитку:

- Надані для огляду бюджетні програми співвідносяться з програмою соціально-економічного розвитку, оскільки спрямовані на забезпечення надання соціальних послуг. Це узгоджується з пріоритетами соціального захисту та підтримки вразливих категорій населення, що є частиною соціально-економічного розвитку громади.

Мета програм:

- Мета у програмах чітко визначена та відповідає вимогам чинного законодавства, зокрема Закону України "Про місцеве самоврядування" та Бюджетного кодексу України.

Завдання програми:

- Конкретність: Завдання прописані досить загально, але зрозуміло. Для кращого планування варто розробити більш детальний план дій із конкретними заходами та відповідальними особами.

Рекомендації: Розробити більш детальний план із конкретними заходами, що допоможе у реалізації завдань.

Результативні показники:

Не у кожній програмі визначені всі результативні показники, що необхідно враховувати та виправити. Деякі показники, особливо показники якості, прописані неконкретно, тому потребують доопрацювання. Для вирішення цієї проблеми слід провести систематичний аналіз існуючих показників, щоб визначити, які з них є конкретними та вимірюваними, а які ні. Важливо переглянути цілі програми та узгодити їх із зацікавленими сторонами, щоб вони відповідали критеріям SMART (специфічність, вимірюваність, досяжність, актуальність та обмеженість у часі). Також слід визначити ключові аспекти якості, важливі для програми, і розробити для них конкретні, чіткі та вимірювані показники.

Загальний висновок:

Програма соціально-економічного розвитку до 2027 року та стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки передбачають надання соціальних послуг та підтримку вразливих категорій населення. В цілому, паспорти бюджетних програм відповідають цим цілям, однак їх можна значно покращити.

Рекомендації:

1. **Деталізація завдань:** Розробити конкретні заходи з визначенням відповідальних осіб.
2. **Підвищення якості:** Регулярний моніторинг і оцінка ефективності надання соціальних послуг.
3. **Фінансування:** Залучення додаткових джерел фінансування для забезпечення стабільності та якості наданих послуг.
4. **Навчання кадрів:** Проведення регулярних тренінгів та підвищення кваліфікації працівників.

IV. Положення про комунальну установу «Центр надання соціальних послуг» Боярської міської ради» регламентує діяльність установи, визначає її права, обов'язки та структуру. У документі встановлено основні напрямки діяльності Центру, правила управління, фінансування та вимоги до надання соціальних послуг.

Права надавача соціальних послуг:

1. Самостійне планування форм та методів роботи.
2. Залучення на договірній основі інших установ та організацій для надання соціальних послуг.
3. Створення робочих груп, залучення волонтерів.
4. Залучення фінансових та матеріальних ресурсів для виконання завдань.
5. Ведення фінансово-господарської діяльності для забезпечення функціонування Центру.
6. Використання та розпорядження наданими ресурсами та майном у рамках своєї діяльності.

Обов'язки надавача соціальних послуг:

1. Надання соціальних послуг відповідно до затверджених стандартів.
2. Моніторинг та оцінювання якості наданих послуг.
3. Забезпечення соціального супроводу осіб та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.
4. Дотримання правових норм щодо захисту персональних даних.

5. Ведення статистичної та фінансової звітності.
6. Взаємодія з іншими установами, організаціями та органами місцевого самоврядування для координації надання соціальних послуг.

Діяльність надавача соціальних послуг:

Центр здійснює діяльність відповідно до законодавства України, актів Президента та Кабінету Міністрів, наказів Міністерства соціальної політики та інших нормативно-правових актів. Центр надає соціальні послуги вразливим групам населення та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах. Основні види соціальних послуг включають:

1. Соціальна адаптація та інтеграція.
2. Реінтеграція осіб, які повертаються до громади після перебування в інших умовах.
3. Консультаційні послуги.
4. Соціальний супровід сімей та осіб.
5. Послуги тимчасового притулку.
6. Інформаційні та консультаційні послуги.

Також, документ детально описує широкий спектр соціальних послуг, що надаються Центром. Включені такі послуги, як соціальна адаптація, інтеграція, реінтеграція, надання притулку, консультації, представництво інтересів, посередництво, соціальна профілактика, натуральна допомога, супровід під час навчання, транспортні послуги та інші. Такий детальний перелік допомагає чітко розуміти, які саме послуги можуть отримати громадяни, і підвищує прозорість діяльності Центру.

Рекомендації:

1. Провести систематичний аналіз існуючих показників для визначення конкретних та вимірюваних.
2. Узгодити цілі програм із зацікавленими сторонами, щоб вони відповідали критеріям SMART.
3. Визначити ключові аспекти якості послуг та розробити конкретні, чіткі та вимірювані показники для них.
4. Розробити більш детальний план дій із конкретними заходами та відповідальними особами для кращого планування та ефективної реалізації завдань.

Загальний висновок:

Положення про комунальну установу «Центр надання соціальних послуг» Боярської міської ради є детальним документом, який регулює діяльність Центру. Воно визначає права, обов'язки, структуру та основні напрямки роботи установи. Документ детально описує широкий спектр соціальних послуг, що надаються Центром, що підвищує прозорість його діяльності та полегшує розуміння громадянами, які послуги вони можуть отримати. Проте, для підвищення ефективності діяльності Центру, рекомендується провести систематичний аналіз існуючих показників та розробити конкретні, вимірювані показники якості.

IV. Статут комунального некомерційного підприємства "Центр соціальних служб" Боярської міської ради

Особливості документу: Статут визначає правовий статус, мету, завдання, структуру, управління та фінансову діяльність комунального некомерційного підприємства «Центр соціальних служб» Боярської міської ради. Він регламентує основні аспекти роботи підприємства, його права та обов'язки, а також порядок взаємодії з іншими організаціями та установами.

Права:

1. Самостійне планування форм та методів роботи.
2. Укладення договорів з іншими організаціями.
3. Залучення фінансових і матеріальних ресурсів.
4. Виконання господарської діяльності без мети отримання прибутку.
5. Ведення бухгалтерського обліку та статистичної звітності.

Обов'язки:

1. Надання соціальних послуг згідно з державними стандартами.
2. Моніторинг та оцінювання якості наданих послуг.
3. Соціальний супровід осіб і сімей, що перебувають у складних життєвих обставинах.
4. Дотримання норм щодо захисту персональних даних.
5. Організація роботи з соціальної та психологічної адаптації, підтримки ветеранів та інших вразливих категорій.

Діяльність надавача соціальних послуг: Центр проводить соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, а також надає соціальні послуги ветеранам. Основні види послуг включають інформування, консультивання, соціальне супроводження, кризове втручання, соціально-психологічну реабілітацію та інші.

Документ детально описує широкий спектр соціальних послуг, які надаються Центром, включаючи соціальну адаптацію, реінтеграцію, консультивання, соціальний супровід, кризове втручання тощо. Такий підхід підвищує прозорість діяльності Центру і полегшує громадянам розуміння, які послуги вони можуть отримати.

Рекомендації:

1. Провести систематичний аналіз існуючих показників для визначення конкретних та вимірюваних.
2. Узгодити цілі програм із зацікавленими сторонами, щоб вони відповідали критеріям SMART.
3. Визначити ключові аспекти якості послуг та розробити конкретні, чіткі та вимірювані показники для них.
4. Розробити більш детальний план дій із конкретними заходами та відповідальними особами для кращого планування та ефективної реалізації завдань.

Висновок.

Статут комунального некомерційного підприємства «Центр соціальних служб» Боярської міської ради є детальним документом, який регулює діяльність Центру. Він визначає права, обов'язки, структуру та основні напрямки роботи установи. Документ детально описує широкий спектр соціальних послуг, що надаються Центром, що

підвищує прозорість його діяльності та полегшує розуміння громадянами, які послуги вони можуть отримати. Проте для підвищення ефективності діяльності Центру рекомендується провести систематичний аналіз існуючих показників та розробити конкретні, вимірювані показники якості.

Висновки за результатами аналізу документів:

Після проведення детального аналізу документів, наданих Боярською міською територіальною громадою, можна зробити такі висновки:

1. **Відповідність стратегічним та програмним документам:**
  - Стратегія розвитку громади та програма соціально-економічного розвитку на 2024 рік в цілому відповідають вимогам Закону України "Про засади державної регіональної політики" та стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки.
  - Документи містять заходи, спрямовані на підтримку соціально вразливих груп населення, розвиток соціальної інфраструктури, впровадження інклюзивної освіти та захист прав дітей.
2. **Права та обов'язки:**
  - Документи чітко регламентують права та обов'язки надавачів соціальних послуг, зокрема комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» та комунального некомерційного підприємства «Центр соціальних служб».
  - Права включають самостійне планування роботи, залучення ресурсів, співпрацю з іншими організаціями. Обов'язки зосереджені на наданні якісних соціальних послуг, моніторингу та оцінці їх якості, захисті персональних даних.
3. **Приділення уваги щодо відсутності дублювання надавачів соціальних послуг:**
  - Існує потреба в уникненні дублювання функцій між двома надавачами соціальних послуг, що може призвести до неефективного використання ресурсів.

Плюси, які можна виділити в результаті аналізу:

1. **Чітке визначення напрямків діяльності:**
  - Документи містять детальний опис широкого спектру соціальних послуг, що надаються Центрами, що сприяє прозорості їх діяльності та полегшує громадянам розуміння, які послуги вони можуть отримати.
2. **Відповідність стратегічним цілям:**
  - Програми та стратегія розвитку враховують потреби вразливих груп населення та передбачають їх інтеграцію в громаду, розвиток інфраструктури та підтримку сімей.
3. **Планування та фінансування:**
  - Документи містять положення щодо планування та фінансування діяльності Центрів, що сприяє стабільності їх роботи.

Моменти, які потребують доопрацювання:

1. **Деталізація заходів щодо дітей з інституційного догляду:**

- Відсутній детальний план щодо забезпечення переходу від інституційного догляду до сімейних форм виховання.
- 2. **Чіткі механізми фінансування соціальних програм:**
  - Недостатня конкретизація джерел фінансування соціальних програм, зокрема тих, що стосуються підтримки вразливих категорій населення.
- 3. **Підготовка та навчання кадрів:**
  - Відсутній план щодо навчання та підвищення кваліфікації соціальних працівників.

Рекомендації для покращення:

1. **Розробка детального плану переходу до сімейних форм виховання:**
  - Включити конкретні заходи підтримки біологічних, прийомних сімей та опікунів для запобігання потраплянню дітей в інституційні заклади.
2. **Забезпечення чітких механізмів фінансування:**
  - Вказати конкретні джерела фінансування для соціальних програм, включаючи державний бюджет, міжнародні гранти та благодійну допомогу.
3. **Підготовка та навчання кадрів:**
  - Організувати регулярні тренінги та семінари для соціальних працівників, з урахуванням найкращих практик підтримки дітей та сімей у складних життєвих обставинах.
4. **Уникнення дублювання функцій між надавачами соціальних послуг:**
  - Провести аналіз функцій двох центрів та забезпечити чіткий розподіл обов'язків для уникнення дублювання та підвищення ефективності використання ресурсів.
5. **Моніторинг та оцінка якості послуг:**
  - Впровадити систематичний моніторинг та оцінювання якості наданих соціальних послуг, розробити індикатори ефективності та систему зворотного зв'язку з отримувачами послуг.

Застосування цих рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності діяльності Центрів надання соціальних послуг та забезпечить більш якісне та адресне надання соціальних послуг населенню громади

Проведення консультації Боярській міській територіальній громаді.

I. Щодо обраних тем для консультацій з громадами.

Під час проведення аналізу документів було виявлено наступні запити, які є актуальними для Боярської міської територіальної громади:

1. Роз'яснення законодавства щодо формування місцевих бюджетів (включно щодо планування за програмно-цільовим методом).
2. Роз'яснення щодо повноважень територіальних громад (органів місцевого самоврядування) у формуванні бюджетних запитів та розпорядженні бюджетними коштами.

3. Роз'яснення щодо порядку розрахунку вартості соціальних послуг.
4. Роз'яснення щодо порядку впровадження та надання платних соціальних послуг.
5. Роз'яснення щодо порядку залучення донорських програм та субвенцій.

Відтак консультація, яка була надана громаді була побудована з урахуванням зазначених запитів та план консультації було сформовано наступним чином:

1. Формування та планування місцевих бюджетів.
2. Повноваження структурних підрозділів органів місцевого самоврядування в контексті бюджетних правовідносин.
3. Джерела фінансування надання соціальних послуг.
4. Розрахунок вартості соціальної послуги.
5. Порядок надання платних послуг.

Під час розгляду першого питання фахівцями ЮК «Армада» було висвітлено головні особливості програмно-цільового методу в бюджетному процесі та проаналізовано інструменти, які застосовуються при плануванні та формуванні місцевих бюджетів.

Особливу увагу було приділено порядку складення та затвердження бюджетних програм: визначення мети бюджетної програми, завдань, які будуть виконуватись, результативних показників та відповідальних виконавців.

Друге питання стосувалось повноважень структурних підрозділів.

Під час даного блоку було розглянуто можливості використання в роботі органів місцевого самоврядування статей Конституції України, а саме застосування статей 19 та 92 Конституції.

Також було проаналізовано принципи «належного урядування» та дискреційні повноваження органів місцевого самоврядування.

Під час цього ж блоку, нами було запропоновано представникам громад, при прийнятті управлінських рішень, використовувати так званий «тест статтею 2 Кодексу адміністративного судочинства України».

Окремо приділено увагу можливості використання судової практики та практики Європейського суду з прав людини при здійсненні своїх владних повноважень та прийнятті управлінських рішень.

Під час розгляду третього питання було проаналізовано можливості залучення державних субвенцій та благодійної допомоги для оплати надання соціальних послуг або реалізації інших соціальних проєктів.

В даному аспекті було проаналізовано можливості органів місцевого самоврядування отримувати благодійну допомогу як безпосередньо кінцевий отримувач такої благодійної допомоги (для забезпечення діяльності такого органу місцевого самоврядування) так і з метою передачі такої благодійної допомоги іншим особам, які її потребують (у вигляді грошової допомоги, товарів чи послуг).

Четверте питання стосувалось безпосередньо процесу розрахунку вартості соціальних послуг. Під час його розгляду було проаналізовано якими саме нормативно-

правовими актами регулюється розрахунок вартості соціальних послуг, як проводити розрахунок та як такий розрахунок затверджувати.

При розгляді п'ятого питання особливу увагу було приділено саме порядку наданню платних соціальних послуг та було надано відповіді на запитання: коли це можливо? На підставі чого проводиться надання платних соціальних послуг? Хто такі послуги може надавати? В яких документах вони повинні бути закріплені?

З урахуванням вищевикладеного, під час консультацій Боярській міській територіальній громаді були надані роз'яснення щодо усіх вищенаведених питань. Однак, з метою закріплення практичних навичок фахівцями ЮК «Армада» були проведені тренінги, які включали в себе теоретичну частину, майстер-класи та практичні завдання.

Особливу увагу під час проведення консультацій фахівці ЮК «Армада» звернули на оформлення громадою таких ключових документів якими затверджуються повноваження органів місцевого самоврядування, таких як:

1. Статути ОТГ;
2. Положення про структурні підрозділи, неприбуткові організації, комунальні підприємства, які підпорядковуються органам місцевого самоврядування.
3. Програми соціально-економічного розвитку.
4. Бюджетні програми.
5. Бюджетні запити тощо.

При цьому було виявлено, що представники громади, які беруть участь у бюджетному процесі, розуміють, які документи потрібно готувати. Однак, виникають труднощі із затвердженням повноважень надавачів соціальних послуг, що може призводити до непорозумінь і невизначеності у процесі роботи, пов'язаних із реалізацією власних можливостей задля максимально ефективного здійснення діяльності такими надавачами.

Окремо стоїть питання щодо залучення коштів державного бюджету (обласного бюджету) та благодійної допомоги на реалізацію певних процесів у громаді. Залучення додаткових коштів є надзвичайно важливим для громади, оскільки це розширює фінансові можливості, дозволяє реалізувати інфраструктурні проєкти, покращувати якість соціальних послуг і підтримувати економічний розвиток.

З урахуванням вищезазначеного, громаді були надані рекомендації:

1. Приділити значну увагу для визначення потреб населення у соціальних послугах.
2. Передбачити у статутних документах послуги, які надаються відповідними органами у громаді.
3. Провести розрахунок вартості соціальних послуг.
4. Закріпити права та повноваження осіб залучених до планування та формування бюджету у відповідних документах.
5. Використовувати кошти державного бюджету та донорських організацій.

6. Проводити аналіз якості наданих соціальних послуг.

Висновки.

Проведений аналіз документів та надані консультації для Боярської міської територіальної громади в рамках проекту СОС «Дитячі містечка» засвідчили, що громада активно працює над зміцненням місцевого управління та підвищенням ефективності системи захисту дітей через стратегічне планування та бюджетування. Документи громади, зокрема Стратегія розвитку та Програма соціально-економічного розвитку, відповідають ключовим законодавчим вимогам та включають заходи, спрямовані на підтримку соціально вразливих груп населення, розвиток соціальної інфраструктури та захист прав дітей.

Проте, для подальшого покращення діяльності громади, необхідно приділити увагу деталізації заходів щодо переходу від інституційного догляду до сімейних форм виховання, забезпеченню чітких механізмів фінансування соціальних програм, підготовці та підвищенню кваліфікації кадрів, а також уникненню дублювання функцій між надавачами соціальних послуг. Виконання цих рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності надання соціальних послуг та покращенню якості життя мешканців громади.